

BİR TAHRİR ÜÇ DEFTER:
1697-1698 TARİHLİ AVÂRIZ DEFTERLERİNE GÖRE SİROZ (SEREZ) ŞEHİRİ
One Tahrir Three Registers: The Town of Serres According to the Avâriz Registers of 1697-1698

Turan GÖKÇE*

Özet

Avarız defterleri, XVII ve XVIII. yüzyıl Osmanlı demografî tarihinin en önemli kaynağını oluşturmaktadır. Kazâ düzeyinde yapılan tahrirler sonucunda hazırlanan defterler, “*mufassal*”, “*mufassal-icmâl*” ve “*icmâl*” olmak üzere, kendi içinde üç gruba ayrılmaktadır. Bu çalışmada, aynı tahrir dayalı olmakla beraber, içerdiği demografik veriler bakımından önemli farklılıklar gösteren üç defter örneği üzerinde durulmuştur. 1697-1698 tarihli Siroz avâriz defterlerinin, aşağıda verilmiş olan kazâ merkezi ile ilgili kısımları, üç ayrı tarzda düzenlenmiş olan avâriz defterleri arasındaki farkı ve buna göre değişen tabloyu açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avâriz Defterleri, Mufassal, Mufassal-İcmâl, İcmâl, Osmanlı Nüfusu, Siroz.

Abstract

The *avarız* registers are the most important resources of the Ottoman demographical history in the XVIIth and XVIIIth centuries. These registers which are prepared at the outcome of the *tahrirs* in each district, are divided into three groups as “*mufassal*”, “*mufassal-icmâl*” and “*icmâl*”. In this study three registers from the same *tahrir*, which show important differences due to containing the demographical data, are considered. The parts of the Siroz registers of 1697-1698 regarding the center of district bring up clearly the difference between these three types of *avarız* registers mentioned above and the variable panorama according to these.

Keywords: *Avâriz* Registers, *Mufassal*, *Mufassal-İcmâl*, *İcmâl*, Ottoman Population, Serres.

Osmanlı mâlî kayıtlarında genellikle “avâriz-ı dîvâniyye ve tekâlif-i örfiyye” şeklinde ifade edilmiş olan ve temelde olağanüstü durumlarda ortaya çıkan masrafların karşılanması için başvuru olan ârizî bir vergi ünitesini ifade eden avâriz¹, XVI. yüzyıl sonlarına doğru kendini gösteren kriz ile birlikte yaşanan değişimin bir parçası olarak XVII. asrın başlarından itibaren yıllık düzenli tahsil edilen bir vergiye dönüştü². Yaşanan bu dönüşüm, aynı zamanda muâfiyetlerin asgarîye indirgenmesiyle avâriz vergi tabanının yaygınlaştırılması ve tahsil edilecek olan miktara esas olmak üzere oluşturulan birden fazla gerçek hânedan oluşan îtibârî avâriz-hâne ünitesine geçilmesini de beraberinde getirdi.

Kısaca işaret edilmiş olan bu değişim ile birlikte, kapsamı çoğu askerî sınıf mensubunu da içine alacak şekilde genişlemiş ve gerçek hâne yerine, beliren ihtiyaca göre büyüklüğü yeniden tespit edilebilen îtibârî avâriz-hâne üzerinden hesap edilerek tahsil edilen düzenli bir vergi ünitesi haline gelmiş olan avâriz muamelatı, yapılan tahrirler sonucunda düzenlenen defterlere dayanarak yapılmakta idi. Tıpkı klasik dönem tahrir defterlerinde olduğu gibi, diğer şartlarla birlikte, vergi tabanını oluşturan nüfus

* Doç. Dr., Ege Üniversitesi, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü.

¹ Bkz. Ömer Lütfi Barkan, “Avarız”, **İslâm Ansiklopedisi II**, İstanbul 1979, 13-19; Bruce Mc Gowan, “Osmanlı Avarız-Nüzül Teşekkülü 1600-1830”, VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara 11-15 Ekim 1976), **Kongreye Sunulan Bildiriler II**, Ankara 1981, s. 1327-1331; Halil Sahillioğlu, “Avâriz”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi 4**, İstanbul 1991, s. 108-109; Linda T. Darling, **Revenue-Raising and Legitimacy Tax Collection and Financial Administration in the Ottoman Empire 1560-1660**, Leiden: Brill 1996, s. 87-90.

² III. Mehmed döneminde (1595-1603) döneminde başlayan ve 1620-1621 yıllarında tamamlanan bu dönüşüm süreci ile ilgili bir değerlendirme için bkz. Darling, **age.**, 93-94.

potansiyelinde meydana gelen değişim, söz konusu tahrirlerin yenilenmesiyle, verginin belirlenmesine esas olan verilerin güncellenmesi ve deftere kayıt edilmesini gerektiriyordu. Bu da, Osmanlı mâliyesinin önemli bir kısmını ifade eden avâriz-nüzül teşekkülünün işleyişinden sorumlu bir bürokratik mekanizmayı beraberinde getirdi. Sancak düzeyinde yapılan klasik tahrirlere rağmen, genellikle kazâ ölçeğinde yapılan avâriz tahrirleri başlangıçta kadılar tarafından yapılmakla beraber, XVII. yüzyıl ortalarından itibaren Defterhâne'nin ilgili kalemlerinden görevlendirilen memurlar marifetiyle gerçekleştirilmeye başlandı³.

Osmanlı Arşivi'nin muhtelif tasniflerinde yer alan ve ilgili kataloglara yansımış bulunan örneklerden anlaşıldığı kadarıyla, muayyen bir tahrir sonucunda hazırlanan mufassal defterler, Defterhâne'ye gönderilerek Mevkufat Kalemi'ne kaydedildikten sonra, klasik tahrirlerde olduğu gibi, mâliye bürokratlarının bölgesel ya da İmparatorluk genelindeki durumu takip edebilmeleri için "icmâl" avâriz defterleri hazırlanırdı. Kazâ merkezi şehir ve kırsal yerleşmelerin her bir ünitesinde tespit edilmiş olan avâriz mükellefi reâyâyı ifade eden toplam nefer ile itibârî avâriz-hâne sayısının kaydedilmiş olduğu defterlerden, sadece her bir kazânın toplam avâriz-hânesinin yazılmış olduğu eyâlet veya eyâletleri içine alan geniş kapsamlı biçimlerine kadar, değişik örnekleriyle karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte, yine tıpkı klasik tahrirlerin, İmparatorluk geneline yayılan 1530 tarihli icmâl muhasebe defteri örneklerinde olduğu gibi, avâriz defterleri arasında da "mufassal-icmâl" olarak tanımlanabilecek olan bir üçüncü defter türünün bulunduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, şimdilik XVII. yüzyıl sonları ve XVIII. asrın başlarına ait olan bazı örnekleri ile tespit edilerek, bu derginin bir önceki sayısında değerlendirilmiş olan "mufassal-icmâl avâriz defterleri"⁴, sadece toplam avâriz-hâne sayısının veya "avâriz-dâde" reayanın kaydedilmiş olduğu icmâllere göre, askeri-reâyâ, nüfusun bütün kategorilerini toplam rakamlarla da olsa ortaya koyması bakımından, demografik kaynak olarak oldukça önemlidir. Söz konusu çalışma ile neşredilmiş olan Gümülcine örneklerinde olduğu gibi, henüz aynı tarihli mufassal defteri tespit edilememiş olan yerler için çok daha büyük bir önem arz etmektedir.

Yakın zamanlara kadar yeterince dikkate alınmamış olan mufassal avâriz defterleri, son yıllarda, gerek önemli bir nüfus ve iskân tarihi kaynağı olarak ele alındığı bazı çalışmalar⁵, gerekse daha yaygın bir biçimde kaynak olarak kullanıldığı araştırmalarla ön plâna çıkmış bulunmaktadır. İcmâl defterler ise, genellikle mufassal defterlerde kaydedilmiş olmakla beraber, hariç tutulmuş olan "askerî" nüfusu içermemesi yanında bir avâriz-hânesinin kaç gerçek hâneye tekabül ettiğinin de bilinmemesi bakımından gerçek nüfus tahminine imkân vermekten uzak bulunmaktadır. Tespit edilen aynı tarihli mufassal defterlerle karşılaştırıldığında bu hususun gayet açık bir şekilde anlaşılması⁶, söz konusu icmâl defterlere çok daha ihtiyatla yaklaşma gereğini ortaya koymuş bulunmaktadır.

XVII ve XVIII. yüzyıl Osmanlı demografi ve iskân tarihi için önemli bir kaynak olarak takdim edilen avâriz defterlerinin, mufassal-icmâl karşılaştırmalarına dair bu ve benzeri değerlendirmelere rağmen, henüz yukarıda kısaca işaret edilmiş olan üç ayrı tarzda düzenlenmiş olan defterlerden tespit edilen bazı örneklerle "mufassal-mufassal-icmâl-icmâl" arasında üçlü bir karşılaştırma yapılarak, aradaki fark ortaya konulmuş değildir. Arşiv çalışmaları sırasında tespit edilmiş olan Siroz kazâsına ait aynı tarihli, aynı tahrire dayalı defterler üzerindeki bu çalışma, böyle bir karşılaştırma ile demografi tarihi için icmâl defterlerin önemli eksikliklerine işaret etmekle birlikte, mufassal yanında, isimler gibi bazı ayrıntılar hariç olmak üzere, mufassal-icmâl defterlerin güvenilirliğini sergilemeyi gaye edinmektedir.

³ Bkz. Turan Gökçe, "Osmanlı Nüfus ve İskân Tarihi Kaynaklarından "Mufassal-İcmâl" Avâriz Defterleri ve 1701-1709 Tarihli Gümülcine Kazâsı Örnekleri", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XX/1 (İzmir, Temmuz-2005), s. 74.

⁴ T. Gökçe, agm., s. 75-87.

⁵ Bkz. Oktay Özel, "17. Yüzyıl Osmanlı Demografi ve İskân Tarihi İçin Önemli Bir Kaynak: 'Mufassal' Avâriz defterleri", **XII. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-16 Eylül 1994) Kongreye Sunulan Bildiriler III**, Ankara 1999, s. 735-743; Aynı Yazar, "Avâriz ve Cizye Defterleri", **Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik** (Ed. H. İnalçık, Şevket Pamuk), Ankara 2000, s. 33-50.

⁶ Machiel Kiel, bildirisinde, tespit etmiş olduğu bazı örneklerden hareketle özellikle bu hususa işaret etmiştir: "Beyond the Tahrir: Sources for the Demographic History of the Ottoman Empire in the 17th and 18th Centuries and their Interpretation", **CIEPO – 16 (International Committee of Pre-Ottoman and Ottoman Studies)**, Warsaw 14-19 June 2004, Summaries of Contributions, s. 31.

Siroz kadısı Şeyhzâde Mustafa'nın nezâretinde, Defterhâne'nin Mevkufat Kalemî'nden görevlendirilen Mevkufat Halîfesi Mehmed Efendi mârifetiyle 1109 (1697-1698) yılında gerçekleştirilen tahrir sonucunda hazırlanmış olan “mufassal” defter Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Kamil Kepeci Tasnifi'nde Mevkufat Defterleri arasında 2787 numarada yer almaktadır. Neşre konu edilen Siroz şehri, toplam 89 sahifeden ibaret olan defterin 4-22. sahifeleri arasında kaydedilmiş bulunmaktadır. Eklerde, askerî ve reâyâ kategorilerine dahil olanlarla birlikte, farklı dinlere mensup olanların toplam rakamlarla aktarılmış olduğu mufassal defterde, her bir hâne reisi temel özellikleri ile birlikte ismen kaydedilmiştir. Bu defterlerde yer alan ilgili kayıtların değerlendirilmesiyle, Siroz'un toplam nüfusu, mahallelere ve dînî-etnik dağılımı yanında, sâir sosyal ve iktisâdî niteliklerinin tespiti de mümkün olmaktadır. Aynı tahrir dayalı olarak hazırlanmış olan “icmâl” ve “mufassal-icmâl” düzenlemeler ise tek bir defter halinde ciltlenmiş olup, aynı arşivin yine aynı tasnifinde 2786 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Örnek olarak yayımlanması uygun görülen Siroz şehri ile ilgili icmâl kayıtlar, toplam 43 sahifeden ibaret olan defterin 1-3, mufassal-icmâl kayıtlar ise 14-18. sahifeleri arasında yer almaktadır. Bunlardan “mufassal-icmâl” defter, nüfus kategorilerinin toplam rakamlarla verilmesi bakımından mufassala göre daha sınırlı olmakla beraber, toplam nüfus ve genel dağılımının ortaya konulmasına imkân sağlaması bakımından ondan geri kalmamaktadır. Aşağıda verilmiş olan metinden de takip edilebileceği üzere, raiyyet statüsündekilerin toplam rakamla verilmesi yanında, askerî kategoriye dahil olanların alt gruplar halinde belirtilmiş olması da önemli bir özellik olarak dikkati çekmektedir. Mufassal ve mufassal-icmâl defterlerde kaydedilmiş olan nüfusun, sadece “re'âyâ-yı avâriz-dâdegân” adı altında toplanan reâyâ kısmının yazılmış olduğu “icmâl” defter ise şehir nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan askerî kategoriye içermemesi bakımından eksiktir. Dolayısıyla, Siroz nüfusunun sadece bir kısmı ile ilgili kayıtları içeren icmâl defter, bu eksikliği yanında, dört gerçek haneden oluştuğu anlaşılan itibârî avârizhâne sayılarını da vermesi bakımından diğerlerinden ayrılmaktadır.

Defterlere Göre 1697-1698'de Siroz'un Demografik Profili

Bugün, “Serrai” adıyla Yunanistan hudutları dahilinde bulunan Siroz⁷, nihâî olarak 1383'de Osmanlı hâkimiyetine girdi⁸. 1385'de Çandarlı Hayreddin Paşa'nın inşâ ettirdiği câmi ve hamam ile başlayan ve II. Bâyezid ve Fatih dönemlerinde devam eden îmar faaliyetleri ile birlikte, Anadolu'dan getirilen nüfus kitleleri ile iskân edilen Siroz⁹, XV ve XVI. yüzyıllarda câmi, hamam ve bedestenin merkezlik ettiği çarşı etrafında şekillenen fizikî organizasyon ve demografik kompozisyon bakımından tipik bir Osmanlı-Türk şehri olma özelliğine kavuştu¹⁰. Birinci Balkan Harbi'nde Bulgarlar tarafından işgal edilinceye kadar (1912) 529 yıl Osmanlı-Türk hakimiyetinde kalmış olan Siroz'un bu özelliği, bugüne kadar yapılmış olan bazı çalışmalarla ortaya konuldu. Esasen, aynı tahrir dayalı üç avâriz defteri tarzına tipik bir örnek teşkil etmesi bakımından burada yayımlanan Siroz avâriz defterlerinin ortaya

⁷ İlgili araştırmalarda, “Serres” den hareketle, daha ziyade “Serez” olarak ifade edilen şehir, bu çalışmaya esas teşkil eden defterler de dahil olmak üzere, Osmanlı kaynaklarında “Siroz” şeklinde kaydedilmiştir. 1660'larda ziyaret etmiş olan Evliya Çelebi de (Seyahatnâme, 8, İstanbul 2003, s. 56-63) şehri “Siroz” adıyla tasvir etmiştir. Kezâ, coğrafya kitaplarına da (Şemseddin Sami, *Kâmûsu'l-A'lâm*, 4, İstanbul 1306, s. 2755-2757; Ali Cevad, *Memâlik-i Osmâniyenin Tarih ve Coğrafya Lugatı*, Dersaadet 1313, s. 460-461) bu şekilde yansımıştır. Bu durum muvacehesinde, bu çalışmada da başlıkta parantez içinde “Serez”e işaret edilmekle beraber, “Siroz” kullanımı tercih edilmiştir. Nitekim, Aleksandra Yerolympoş'un *Encyclopedia of Islâm*'da (IX, Leiden 1997, s. 673) yer alan ilgili maddesinin başlığı da “Türkçe şekli” açıklamasıyla “Siroz” olarak belirlenmiştir.

⁸ 19 Eylül 1383'de Hayrettin paşa komutasındaki kuvetlerce fethedilen Siroz şehrinin de yer aldığı Aşağı Makedonya ve bütün Yunanistan sahasının Osmanlı hakimiyetine girmesi ile ilgili tafsilat için bkz. Levent Kayapınar, “Yunanistan'da Osmanlı Hakimiyetinin Kurulması (1361-1461)”, *Türkler*, 9, (Ed. Hasan Celal Güzel vd.), Ankara 2002, s. 187-195.

⁹ Siroz'un Osmanlı dönemindeki gelişimi ile ilk dönemden itibaren sürdürülen imar ve iskân faaliyetleri için bkz. Machiel Kiel, “Observations on the History of Northern Greece During the Turkish Rule, Historical and Architectural Description of the Turkish Monuments of Komotini and Serres, Their Place in the Development of Ottoman Turkish Architecture and Their Present Condition”, *Studies on the Ottoman Architecture of the Balkans*, Variorum 1990, s. 429-444; Aleksandra Yerolympoş, “Siroz” *Encyclopedia of Islam*², Leiden 1997, s. 673-675.

¹⁰ Bkz. Evangelia Balta, *Les Vakıfs de Serres et de sa Region (XVe et XVIe s.)*, Athenes 1995; Aynı Yazar, “Composition demographique et structure de l'habitat dans la ville de Serres aux XVe et XVIe siecles”, *Osmanlı Araştırmaları*, 16, İstanbul 1996, s. 163-187.

koyduğu demografik profil, şehrin söz konusu özelliğini XVII. yüzyıl sonlarında da muhafaza etmiş olduğunu ortaya koymaktadır.

Nüfusun “*Müslüman-ı Şehr-i Siroz*” ve “*Gebrân-ı Şehr-i Siroz*” başlıkları altında topluca kaydedilmiş olduğu 1454-1455 (869) tarihli defterden ¹¹ 14 yıl sonraki durumu aksettiren 1478-79 (883) tarihli tahrir defterine göre ¹² Siroz’da Müslüman-Türk nüfusun yaşadığı 25 mahalle bulunmaktadır. Gayr-ı müslimler ise, her biri bünyesinde barındırdığı nüfus potansiyeli itibariyle nispeten daha küçük durumda bulunan 47 mahallede kaydedilmiştir. 1530’da ise yeni bir ünitenin ilavesiyle Müslüman mahalle sayısı 26’ya çıkarken, “Gebrân” adı altında kaydedilmiş olan gayr-ı müslim mahalle sayısı 29’a düşmüştür ¹³. XVI. yüzyıla ait son tahrir olan 1569-1570 (977) tarihli defterde yer alan ilgili kayıtlar ¹⁴, aynıyle muhafaza edilmiş olan 26 Müslüman mahallesine rağmen, Hıristiyan mahalle sayısının 23’e düşmüş olduğunu göstermektedir. Yine aynı tarihte gayr-ı müslim nüfus içerisinde küçük bir Yahudi cemaati de dikkati çekmektedir.

1677-78 yıllarında şehri ziyaret etmiş olan Evliya Çelebi ¹⁵, Siroz’un “aşağı varoş” olarak ifade ettiği eski kesiminde bulunan gayr-ı müslimlerin 10, yeni kesiminde yaşayan Müslümanların ise 30 mahallede meskûn olduklarını belirtmektedir. Siroz’un aynı zamanda 12’si Cuma kılınır, toplam 91 mihrâb, 26 medrese, 2 tekke, 2000 dükkan, han bulunan büyük bir merkez olduğunu belirten Evliyâ Çelebi’nin, özellikle şehri teşkil eden mahalleler ile ilgili bilgiler, çalışmaya esas teşkil eden avâriz defterleri ile örtüşmektedir.

Siroz, ilgili bölümleri aşağıda yayımlanan defterlere göre iki kısma ayrılmış bulunmaktadır. “*Mahallât-ı Müslümânân-ı Nefs-i Kasaba-i Siroz*” başlığı altında kaydedilmiş olan 30 mahallenin 25’inde sadece Müslüman nüfusun yaşadığı anlaşılmaktadır. Bunların tamamı XVI. yüzyıl tahrir defterlerinde kaydedilmiş olup, XVII. asrın sonlarında da birer Müslüman-Türk mahallesi olarak varlığını devam ettiren mahallelerdir. Yine aynı şekilde, şehrin eski mahallelerinden biri olan Koyun Yusuf da dahil olmak üzere, El-Hac Îsâ ve Kato Konozi mahallelerinde, bazı gayr-ı müslim aileler, Müslüman çoğunlukla birlikte yaşamaktadırlar. Aynı kısımda kaydedilmiş olan *Aşağı Kamenîça* ve *Darbhâne* mahallelerinde ise sadece Hıristiyan nüfusun yaşadığı anlaşılmaktadır. “*Mahallât-ı Zımmiyân-ı Kasaba-i Nefs-i Varoş-ı Siroz*” başlığı altında verilmiş olup, sadece gayr-ı müslim nüfusun yaşadığı kesimde ise bazı mahalleler birleştirilerek, toplam 6 başlık altında kaydedilmiştir.

Mufassal ve mufassal-icmâl defterlerdeki ilgili kayıtlardan hareketle tertip edilmiş olan tablodan da takip edilebileceği üzere, 1697-1698’de Siroz şehrinde yaklaşık 4.701 gerçek nüfusa tekâbül eden 984 nefer kaydedilmiştir. Deftere kayıtlı 984 neferin, yaklaşık 3.749 gerçek nüfusa tekabül eden 793’ü (% 80.58) “*Mahallât-ı Müslümânân-ı Nefs-i Kasaba-i Siroz*” başlığı altında kaydedilmiş olan 30 mahallede, 952 kişiyi temsil eden 191’i (% 19.41) ise “*Mahallât-ı Zımmiyân-ı Kasaba-i Nefs-i Varoş-ı Siroz*” başlığı altında 7 grup halinde kaydedilmiş olan gayr-ı müslim mahallelerinde meskûn bulunmaktadır. Yaklaşık 209 gerçek nüfusa tekâbül eden ve toplam şehir nüfusunun % 5.58’ini teşkil eden, çoğunluğu zımmî 55 neferin kaydedilmiş olduğu Kato Konozi, bünyesinde barındırdığı nüfus potansiyeli itibariyle Siroz’un en büyük mahallesini oluşturmaktadır. Bunu, % 4.77 ile Darbhâne, % 4.57 ile Âişe Hâtun, % 4.47 ile Tatar Hâtun ve Bâcdâr Hayreddin, % 4.16 ile Bedreddin, % 3.86 ile Gedik Ahmed Paşa, % 3.84 ile Hekim Dâvûd, % 3.76 ile Hazînedâr, % 3.65 ile Eslime Hâtun ve diğerleri takip etmektedir. Sadece 13’er neferin

¹¹ BOA.TD-3, s. 156-173. Sonraki yüzyıllarda da önemli bir değişiklik göstermeden varlığını devam ettirmiş olan Müslüman mahalle adları yanında, özellikle büyük çoğunluğu Türkçe isim taşıyan gayr-ı müslim mahallelerinin sonraki yüzyıllarda değişmiş olan bu özelliğine işaret etmek gerekir. Bu cümleden olarak, Aslıhan Paşa, Kâsım Çelebi, Selânikli Hasan, Hacı İbrâhim, Fazlullah, Hacı Mehmed, Koca Kadı, Kadı-yı İzmir, Ahmed, Yazıcı İbrâhim, Hamza Bâli, İsmâil Beg gibi şahıs adları; Sarrafân, Kürkcüyân, Yayıcıân, Bakkalân, Hayyâtân, Cüllahân, Semerciyân, Sabuncuyân, Zergerân, Urgancıyân, Kassâbân, Bostancılar, Çölmekciyân, Değirmenciyan ve Kârübânân nâm-ı diger Kervânî gibi meslek grubunu ifade eden isimlerin yoğunlukta olduğu görülmektedir.

¹² BOA.TD-7, s. 220-237.

¹³ BOA.TD-167, s. 64-65.

¹⁴ TKGM.KKA.TD-194, v. 265b-275a.

¹⁵ *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, 8 (Haz. Seyit Ali Kahmaraman, Yücel dağlı, Robert Dankoff), İstanbul 2003, s. 56-63.

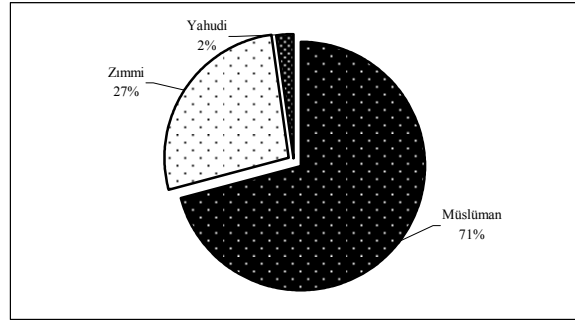
temsil ettiği yaklaşık 64 nüfusun meskûn olduğu Kara Hamza ve Süleyman Beg mahalleleri ise bünyelerinde barındırdıkları nüfus potansiyeli itibariyle şehrin en küçük ünitelerini oluşturmaktadırlar.

BOA.KK.MKF-2787
NUMARALI MUFASSAL DEFTERE GÖRE
SİROZ ŞEHİRİ NÜFUSU

Mahalle	Neferen	Reâyâ		Askerî		%
		Müslim	Zimmî	Müslim	Zimmî	
Bedreddin	41	22	-	19	-	4.16
Doğan Beg	17	7	-	10	-	1.72
El-Hacı Ali	23	5	-	18	-	2.33
Tanrıverdi	17	4	-	13	-	1.72
Debbağ Murad	17	3	-	14	-	1.72
Koyun Yusuf	20	2	6	12	-	2.83
Yenice	17	5	-	12	-	1.72
Kirişci Kurd	24	8	-	16	-	2.43
Hekim Dâvud	30	12	-	18	-	3.84
Arab Hatîb	20	13	-	7	-	2.83
Gâzî Evrenos	27	14	-	13	-	2.74
Eslime Hâtun	36	14	-	22	-	3.65
Sultan Murad Han Câmî-i Atîk	16	6	-	10	-	1.62
Halil Paşa	15	5	-	10	-	1.52
Çaşnîgir İlyas	22	7	-	15	-	2.23
Hazînedâr	37	11	-	26	-	3.76
Bâcdâr Hayreddin	44	14	-	30	-	4.47
İsmâil Beg	9	4	-	5	-	0.91
Kara Hamza	13	3	-	10	-	1.32
Mûsâ Çelebi	21	7	-	14	-	2.13
Aşağı Kamenîça	21	-	21	-	-	2.13
Aişe Hâtun	45	11	-	34	-	4.57
Darbhâne	47	8	8+9+14	8	-	4.77
Süleyman Beg	13	4	-	9	-	1.32
Haraççı	22	6	-	16	-	2.23
Tatar Hâtun	44	15	-	29	-	4.47
Divri	18	5	-	13	-	1.82
Kato Konozi	55	6+15	34	-	-	5.58
Gedik Ahmed Paşa	38	10	-	28	-	3.86
El-Hacı İshâ	24	7	4	13	-	2.43
TOPLAM =	793	253	96	444	-	80.58

MAHALLÂT-I ZİMMİYÂN-I KASABA-İ NEFS-İ VAROŞ-I SİROZ						
Aya Paraskevi Havıyarcı	26	-	26	-	-	2.64
Aya Kiryaki ve Aya Dimitra ... ve Akata Mahito	48	-	48	-	-	4.87
Bostancı ve Vlaherna	25	-	25	-	-	2.54
Yeşillikçi Kürkcü	43	-	43	-	-	4.36
Apostolaki Vlas	26	-	26	-	-	2.64
Likosa Atanato (?)	23	-	23	-	-	2.33
TOPLAM =	191	-	191	-	-	19.41
GENEL TOPLAM =	984	253	287	444	-	100

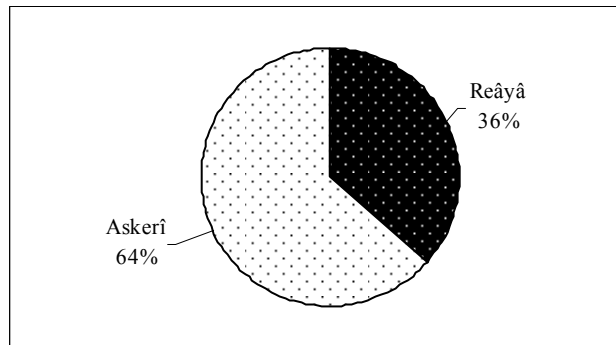
Deftere kayıtlı nefer itibariyle, 1697-1698'de Siroz nüfusunun dînî-etnik dağılımını bir grafikte ifade etmek gerekirse, şöyle bir sonuç ortaya çıkmaktadır;

Grafik-1: 1697-1698'de Siroz Nüfusunun Dini-Etnik Dağılımı

Deftere kayıtlı nefer itibariyle, nüfusun %70.83'ünü (697) Müslüman-Türkler, % 29.16'sını (280) ise gayr-ı müslimler oluşturmaktadır. Gayr-ı müslimlerin, toplam nüfusun % 26.82'sini (257) teşkil eden büyük çoğunluğunu Hristiyan zımmîler oluşturmaktadır. Bunların %71.59'u (184) varoş tâbir olunan, 7 grup halinde kaydedilmiş bulunan gayr-ı müslim mahallelerinde yaşamaktadır. Kalan % 28.40'lık kısmı ise şehrin merkezî kesiminde yer alan 5 mahallede kaydedilmiş bulunmaktadır. Bunlardan, 21 nefer nüfusun kaydedilmiş olduğu Aşağı Kameniça, sadece Hristiyan zımmîlerin yaşadığı bir mahalle durumundadır. Diğerleri ise gayr-ı müslimlerin Müslümanlarla bir arada yaşadığı mahallelerdir. Bunlardan Kato Konozi, nispeten küçük bir Müslüman topluluğun Hristiyan çoğunlukla bir arada yaşadığı bir mahalle iken, Koyun Yusuf ve El-Hac İsâ mahalleleri, az sayıda Hristiyan'ın Müslüman çoğunlukla bir arada yaşadığı kesimleri oluşturmaktadır. Toplam nüfusun ancak % 2.33'ünü teşkil eden küçük Yahudi cemâati Darbhâne mahallesinde kaydedilmiştir. Tahrir defterlerinde, XV. yüzyıl sonlarından itibaren takip edilebilen en eski mahallelerden biri olan Darbhâne, çalışmaya esas teşkil eden avâriz defterine göre, söz konusu Yahudiler yanında, Hristiyan ve Müslümanların bir arada yaşadığı tek yerleşim ünitesi olma özelliğini taşıması bakımından oldukça önemlidir.

Genellikle, sadece vergi mükellefi ve bir kısım muaf nüfusun kaydedilmiş olduğu klasik dönem tahrir defterlerinin aksine, XVII. yüzyıl başlarından itibaren, “*mülke mutasarrıf olma*” gibi bir kriterle alabildiğine genişletilmiş olan avâriz vergi tabanına dahil olan bütün katmanların kaydedilmiş olduğu mufassal avâriz defterleri, demografik kaynak olarak en az tahrir defterleri kadar önemlidir. Özellikle, bu çalışmaya esas teşkil etmiş olan Siroz kazâsı defteri de dahil olmak üzere, XVII. yüzyıl sonlarında ve XVIII. yüzyıl başlarında düzenlenmiş olan bazı avâriz tahrir defterlerinde, nüfusun “*reâyâ*” ve “*askerî*” başlıkları altında kategorize edilerek kaydedilmiş olması, Osmanlı toplumundaki sosyal tabakalaşmanın en genel ve belirgin tablosunun gayet açık bir biçimde ortaya konulmasına imkân sağlamaktadır. Yukarıda da işaret edilmiş olduğu üzere, 30 mahallede meskûn bulunan ve toplam şehir nüfusunun % 70.83'ünü oluşturan Müslüman-Türk toplumundaki “*reâyâ*” ve “*askerî*” oranlarını bir grafikte ifade etmek gerekirse şöyle bir sonuç ortaya çıkmaktadır;

Grafik-2: 1697-1698'de Siroz Şehri Müslüman Nüfusundaki “Reâyâ” ve “Askerî” Oranı

Grafikten ve aşağıda verilecek olan mufassal ve mufassal icmâl metinlerden de takip edilebileceği üzere, 1697-1698 tarihli avâruz defterlerinde tespit edilen Siroz şehri Müslüman nüfusunun % 63.70'ini (444) “askerî” başlığı altında kaydedilmiş olanlar oluşturmaktadır. Kalan %36.29'luk kısmını (253) ise “re'âyâ-yı avâruz-dâdegân” başlığı altında kaydedilmiş olan raiyyet statüsündekiler oluşturmaktadır. Aşağıda aynen verilecek olan “mufassal-icmâl” defter kayıtlarından da takip edilebileceği üzere, askerî kategoriye dahil olanların önemli bir kısmını, fiilî askerlik hizmetinde bulunanlar oluşturmaktadır. Kirişçi Kurd mahallesinde ilk sırada yazılmış olan Mora Seraskeri Hasan Paşa¹⁶ ile Çaşnıgir İlyas mahallesinde yine ilk sırada kaydedilmiş bulunan Miralay Osman Ağa¹⁷, Siroz askerî nüfusunun bu kesimi içerisinde dikkati çeken önemli görevlilerdir. Bunun yanında, yeniçeri, timarlı sipâhî, müteferrika, top arabacı, zâim, sipah, silahdar, cebeci, humbaracı, ulûfeciyân-ı yemîn, gurebâ-i yemîn, çavuş ve piyâde gibi gruplar, Siroz'da yaşayan Müslüman-Türk nüfusun askerî kesiminin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, imam, hatib ve müezzin gibi dînî görevlilerle, şeyh ve seyyid gibi dînî hüviyeti hâiz kimseler yanında, vakıf-zâviye halkı da bu kategoride önemli yer tutmaktadır. Mufassal-icmâl defterde toplam rakamları ile, mufassal defterde ise ismen kaydedilmiş olan 23 imam, 11 hatib ve 17 müezzinin oluşturduğu dînî hizmet grubunu askerî kategoriye dahil olanların % 11.48'i gibi önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Askerî kategoride dikkati çeken bir diğer grup ise kadı ve müderrislerdir. Aşağıda verilecek olan mufassal-icmâl metinden de takip edilebileceği üzere, 1697-1698'de Siroz'da toplam 11 kadı tespit edilmiştir. Bunlardan 2'si Sultan Murad han Câmî-i Atik, 2'si Süleyman Beg, 2'si El-Hacı Ali, diğerleri ise Bedreddin, Gâzî Evrenos, Kara Hamza, Tanrıverdi ve Debbağ Murad mahallelerinde yaşamaktadır. Mufassal defter kayıtlarında, sadece isimleri ile birlikte yazılmış olan 7 kadının dışında, Tanrıverdi mahallesinde sâkin olan Müftizâde Seyyid Mehmed Efendi “vakıf hânesi”¹⁸, diğer üçü ise görev yaptıkları son kazâ ile birlikte kaydedilmişlerdir. Bunlardan Sultan Murad Han Câmî-i Atik mahallesinde sâkin iki kadıdan biri olan Seyyid Mehmed Efendi veled-i Seyyid Abdülbâkî Efendi'nin eski Edirne¹⁹, El-Hacı Ali mahallesinde yaşayan Şeyh Mehmed Efendi'nin eski Tırhala, yine aynı mahallede mukîm Seyyid Abdülbâkî Efendi'nin de eski Petriç kadısı olduğu anlaşılmaktadır²⁰. Askerî kategoride yer alan önemli görevlilerden biri olarak, Kirişçi Kurd mahallesinde kaydedilmiş bulunan Siroz Voyvodası Süleyman Ağa'yı da belirtmek gerekir²¹.

Aşağıda verilecek olan mufassal-icmâl metinden de takip edilebileceği üzere, askerî kategoriye dâhil olan önemli gruplardan biri de “dul” kaydedilmiş olanlardır. Siroz mahallelerinde sâkin olup, muâfiyetleri sebebiyle askerî kategoriye dahil edilmiş olan, 111 neferden ibaret olan hâne reisi dul kadınlar 1697-1698'de deftere kayıtlı askerî nüfusun % 25'ini, toplam Müslüman-Türk nüfusun ise % 15'ini oluşturmaktadır. Avâruz tahrir defterlerindeki rakamların ortaya koyduğu bu oran oldukça dikkat çekicidir. Kezâ, sadece 9 nefer dul kaydedilmiş olan Hıristiyan zimmîlerde bu oranın % 3.40 olduğunu da belirtmek gerekir. Askerî nüfusun kalan kısmını ise diğer küçük gruplar oluşturmaktadır.

Raiyyet statüsünde kaydedilmiş olan nüfusa gelince; aşağıda verilecek olan metinlerden de takip edilebileceği üzere, mufassal-icmâl defterde toplam rakamları ile birlikte, icmâlde ise aynı zamanda avâruz-hâne karşılıkları ile kaydedilmiş olan reâyâ, mufassal defterde ismen kaydedilmiş olması dolayısıyla, temel özellikleri ile birlikte tespit edilebilmektedir. Ancak, Siroz şehri örneğinden hareketle, sadece aynı tahrir dayalı üç defterin mukayesesi ile ortaya çıkan tabloyu aktarmak suretiyle dikkat çekmeyi amaçlayan böyle bir çalışmanın sınırlarını aşacağından, aşağıda her bir mahalledeki toplam rakamları ile verilecek olan mufassal defterde kayıtlı reâyânın temel bazı özelliklerine işaret etmekle yetinmek durumundayız.

¹⁶ BOA.KK.MKF-2787, s. 7; BOA.KK.MKF-2786, s. 15.

¹⁷ BOA.KK.MKF-2787, s. 10; BOA.KK.MKF-2786, s. 15.

¹⁸ BOA.KK.MKF-2787, s. 5.

¹⁹ BOA.KK.MKF-2787, s. 10.

²⁰ BOA.KK.MKF-2787, s. 5.

²¹ BOA.KK.MKF-2787, s. 7.

Öncelikle, klasik tahrir defterlerinde olduğu gibi, mufassal avâriz defterleri de çoğu baba adıyla birlikte kaydedilmiş olan nüfusun her birinin isimleri ile ilgili olarak, antroponimik araştırmalar bakımından zengin bir veri kaynağı durumundadır. Yukarıda da işaret edilmiş olduğu üzere, Siroz'da yaşayan Müslüman-Türk nüfusun %15'ini teşkil eden dul kadın adları da, kaynaklara erkek adları kadar yansımamış olan kadın şahıs adlarına ışık tutması bakımından ayrı bir önem taşımaktadır.

Yine mufassal-icmâl ve icmâl defterlere yansımamış olmakla beraber, mufassal defterlerde yer alan isimlerle birlikte kaydedilmiş olan ifadeler, nüfusun daha ileri düzeyde bazı dînî niteliklerinin tespitine imkân vermektedir. Sözelimi, 1697-1698'de Siroz Müslümanları içerisinde hac farizasını yerine getirdikleri için "hacı" sıfatıyla birlikte kaydedilmiş olanlar 37 nefer olup, toplam nüfusun % 5.30'unu oluşturmaktadır. Bunun % 54.05'ini (20) raiyyet statüsündekiler, % 45.14'ünü (17) ise askerî kategoriye dahil olanlar oluşturmaktadır.

Sadece mufassal defterde niteliklerine dair kayıtlarla birlikte yazılmış olan raiyyet statüsündeki nüfusun işaret edilmesi gereken önemli özelliklerinden biri de mensup oldukları meslek gruplarıdır. Yukarıda da işaret edilmiş olduğu üzere, esas itibareyle demografik veriler açısından aynı tahrir dayalı üç defterin farklılığını ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın sınırlarını aşacağından, sadece raiyyet statüsündeki nüfusun mensup olduğu meslek gruplarına temas etmek yeterli olacaktır. Reâyâ kategorisinde kaydedilmiş olan Müslüman-Türk nüfus içerisinde dikkat çeken meslek grupları içerisinde tekstil sektörü başta gelmektedir. Deftere kayıtlı Müslüman-Türk nüfus arasında 7 gazzâz, 6 terzi, 2 hallâc, 1 kaftancı, 1 muytâb ve 1 çulha dikkati çekmektedir. Zimmîler arasında ise toplam 14 aile reisinin meşgul olduğu abacı esnafı, tekstil sektörünün en yaygın iş kolunu oluşturmaktadır. Bunun yanında, 4 terzi, 2 kaftancı, 2 astarcı, 1 yorgancı 1 takyacı ve 3 boyacı dikkati çekmektedir.

1697-1698'de Siroz sâkinlerinin iştiğal ettiği meslek gruplarından biri de dericilik sektörüdür. Müslüman kesimde, dericilik sektörünün temelini oluşturan debbağ veya tabak olarak kaydedilmiş bulunan grup 4 kişilik grup başta gelmektedir. Bunu, 3 bâbuçcu, 2 saraç, 1 şayakçı, 1 göncü ve 1 kürkçü takip etmektedir. Gayr-ı müslimler arasında ise 8 bâbuçcu ve 3 kürkçü dikkati çekmektedir.

Sirozlu Müslüman ahalinin mensup olduğu diğer meslek grupları arasında, kassâb, bakkal, helvacı ve bostancı gibi gıda sektörüne mensup olanlar yanında, dellak, nalband, semerci, arabacı, deveci ve sığırtmaç gibi çeşitli hizmet sektörlerine mensup kimselerle de karşılaşmaktadır. Kezâ, Hıristiyan zimmîler arasında da ekmekçi, kassâb, meyhâneci, bağçevân, bağcı, bostancı, değirmenci ve katırcı gibi meslek grupları önemli bir yer tutmaktadır. Diğer taraftan, çeşitli ihtiyaç ve hizmetlerin karşılanmasında faaliyet gösteren bazı esnaf ve zanaatkâr gruplarının da etkin olduğu görülmektedir. Bu cümleden olarak, Müslüman nüfus arasında az sayıda kuyumcu, çömlekçi ve taşçıya rastlanırken, Hıristiyan zimmîler arasında 9 kuyumcu, 3 sabuncu, 3 dülger ve 2 mumcu yanında az sayıda kazancı ve çeşmeginin bulunduğu anlaşılmaktadır. Kısacası, sadece mufassal defter kayıtlarının, diğerlerinden farklı olarak ihtiva ettiği kayıtları ifade etmek için değinmiş olduğumuz Siroz reâyâsının meslekî özellikleri az çok genel tabloyu yansıtmaktadır.

Son olarak, Siroz mahallelerinde kaydedilmiş olan nüfusun dışında, her üç defterde²² de "Çiftlikhâ-i Etrâf-ı Şehr-i Siroz" başlığı altında ayrıca verilmiş olan çiftliklere de kısaca temas etmek gerekir. Aşağıda verilmiş olan metinlerden de takip edilebileceği üzere, 1697-1698'de Siroz etrafında 9 çiftlik bulunmaktadır. Defter kayıtlarına göre bu çiftlikler, Bostancı Hasan Ağa, Kadı Molla-zâde Seyyid Mehmed Efendi, İmam Veli Efendi, Hazînedar Mehmed Ağa, Müttekâid Sipâhî Haraççı Halil Ağa, Sakalbaz-zâde Mehmed Ağa, Hadîce Hâatun, Seyyid Fâtıma ve Derviş Ağa'ya ait bulunmaktadır. Çalışmaya esas teşkil eden avâriz defterlerinde yer alan rakamlardan hareketle, şehir nüfusu ile ilgili olarak yukarıda aktarılmış olan değerlendirmeye dahil edilmemiş olan söz konusu 9 çiftlikte kaydedilmiş olan, hepsinin Siroz'da sâkin olduğu belirtilen çiftlik sahipleri başta olmak üzere, ortakçı nüfusun da göz önünde bulundurulması gerekir.

²² BOA., KK.MKF-2787, s. 22; BOA., KK.MKF-2786, s. 4, 18.

Sonuç

Aşağıdaki metinler ve buraya kadar işaret edilmiş olan hususlar, 1697-1698’de gerçekleştirilmiş olan tahrir dayalı olarak hazırlanmış olan üç ayrı defter arasındaki tanzim tarzı ve buna göre şekillenen muhtevâ farkını açıkça ortaya koymaktadır. Tekrar vurgulamak gerekirse, her üç tarzın da mevcut olması halinde, avâriz vergi tabanına dahil olan nüfusu temsil eden hâne reislerinin “*askerî - reâyâ*” şeklinde kategorize edilerek ve aynı zamanda, dînî-etnik bakımdan da ayırılarak, ismen kaydedilmiş olduğu “*mufassal*” defterler esas alınmalıdır. Zira, aşağıdaki metinlerden de takip edilebileceği üzere, ikinci sırada tercih edilmesi gereken “*mufassal-icmâl*” defterler, ait olduğu idârî birimin genel nüfus durumu ve bunun dînî-etnik dağılımı yanında, askerî-reâyâ kategorilerine dağılımını ve askerî kategoriye dahil olanların mensup oldukları alt grupları ve sayılarını vermekle beraber, raiyyet statüsünde bulunanların, sadece toplam rakam olarak kaydedilmiş olması bakımından, nüfusun bu kesiminin niteliklerinin detaylı olarak tespit edilmesine imkân vermemektedir. Ancak, bu kısıtlılık, toplam nüfusun tespiti bakımından herhangi bir sorun teşkil etmemektedir. Aşağıdaki metinlerin takibiyle de görüleceği üzere, asıl sorun, sadece, mufassal ve mufassal-icmâl defterlerde “*reâyâ-yı avâriz-dâdegân*” başlığı altında kaydedilmiş olan raiyyet statüsündekilerin toplam nefer ve karşılığındaki avâriz-hâne sayısı ile kaydedilmiş olduğu “*icmâl*” defterde karşımıza çıkmaktadır. Bu defterlerde, askerî kategoriye dahil olan önemli bir nüfus potansiyeli yer almamaktadır. Dolayısıyla, buradakine benzer tarzda, toplam nefer ve avâriz-hâne sayısının birlikte kaydedilmiş olduğu icmâl defterlerde yer alan rakamlar, ait oldukları yerleşim birimindeki nüfusun sadece bir kısmını ifade etmektedir. Bu hususu göz önünde bulundurmadan, sadece icmâl defterde yer alan rakamlardan hareketle, toplam nüfus tahmininde bulunmak, nüfusun deftere aksetmemiş olan önemli bir kesimini yok farzetmek gibi büyük hatalara yol açmaktadır.

Çalışmaya esas teşkil eden 1697-1698 tarihli Siroz kazâsı defterleri bunu gayet açık bir biçimde ortaya koymaktadır. Bir makale ölçeğinde tasarlanmış olduğu için, kazâ merkezi ile sınırlı olarak aktarmaya çalıştığımız bu tablo, ayrıntılı özellikleri ile veya toplam rakamlarıyla deftere kayıtlı Siroz nüfusunun tamamını kapsayacak tarzda düzenlenmiş olan mufassal ve mufassal-icmâl defterlere rağmen, nüfusun sadece % 54.16’sına tekabül eden reâyâ kesiminin kaydedilmiş bulunduğu, % 45.83 oranındaki askerî kesimin ise hariç tutulmuş olduğu icmâl defterin ne ölçüde yetersiz olduğunu çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır.

I

BOA.KK.MKF-2787, s. 4-22.
(MUFASSAL)

DEFTER-İ HÂNEHÂ-İ AVÂRIZ-I KAZÂ-İ SİROZ ‘AN-TAHRÎR-İ CEDÎD-İ MEHMED EFENDİ ‘AN-HALÎFE-İ
MEVKÛFÂT EL-VÂKÎ‘ FÎ-SENE 1109

MAHALLÂT-I MÜSLÛMÂNÂN-I NEFS-İ KASABA-İ SİROZ

MAHALLE-İ BEDREDDİN	
Hânehâ-i Askerî – 19	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâde – 22
MAHALLE-İ DOĞAN BEG	
Hânehâ-i Askerî – 10	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâde – 7
MAHALLE-İ EL-HAC ALİ	
Hânehâ-i Askerî – 18	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 5
MAHALLE-İ TANRIVERDİ	
Hânehâ-i Askerî – 13	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 4
MAHALLE-İ DEBBAĞ MURAD	
Hânehâ-i Askerî – 14	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 3
MAHALLE-İ KOYUN YUSUF	
Hânehâ-i Askerî – 12	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân Müslüman – 2 Zimmî – 6
MAHALLE-İ YENİCE	
Hânehâ-i Askerî – 12	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 5
MAHALLE-İ KİRİŞÇİ KURD	
Hânehâ-i Askerî – 16	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 8
MAHALLE-İ HEKİM DÂVUD	
Hânehâ-i Askerî – 18	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 12
MAHALLE-İ ARAB HATİB	
Hânehâ-i Askerî – 7	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 13
MAHALLE-İ GÂZÎ EVRANOS	
Hânehâ-i Askerî – 13	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 14
MAHALLE-İ ESLİME HÂTUN	
Hânehâ-i Askerî – 23	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 14
MAHALLE-İ SULTAN MURAD HAN CÂMİ-İ ATİK	
Hânehâ-i Askerî – 10	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 6
MAHALLE-İ HALİL PAŞA	
Hânehâ-i Askerî – 10	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 5
MAHALLE-İ ÇAŞNIGİR İLYAS	
Hânehâ-i Askerî – 15	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 7
MAHALLE-İ HAZÎNEDAR	
Hânehâ-i Askerî – 26	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 11
MAHALLE-İ BÂCDÂR HAYREDDİN	
Hânehâ-i Askerî – 30	Hânehâ-i Re‘âyâ-yı Avâriz-dâdegân – 14

MAHALLE-İ İSMÂİL BEG

Hânehâ-i Askerî – 5	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 4
---------------------	---------------------------------------

MAHALLE-İ KARA HAMZA

Hânehâ-i Askerî – 10	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 3
----------------------	---------------------------------------

MAHALLE-İ MÛSÂ ÇELEBİ

Hânehâ-i Askerî – 14	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 7
----------------------	---------------------------------------

MAHALLE-İ AŞAĞI KAMENİÇA

Hânehâ-i Re'âyâ-yı Zımmiyân-ı Avârız-dâdegân – 21	
---	--

MAHALLE-İ ÂİŞE HÂTUN

Hânehâ-i Askerî – 34	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 11
----------------------	--

MAHALLE-İ DARBHÂNE

Mahalle-i mezbûr hîn-i fetihden beru avârızhânesi viregelmediklerin ve yedlerinde olan mu'âfiyetleri zâyî' olduğun ahâlî-i mahalle ihtiyâr itmeğın şerh virildi

[Hânehâ-i Askerî] – 16	Zımmiyân-ı Mahalle-i Mezbûr – 8 Cemâat-i Yahûdiyân-ı Nefs-i Siroz – 9 Odahâ-i Yahûdiyân-ı Kara Ahmed Ağa – 30 Harâb – 16
------------------------	---

MAHALLE-İ SÛLEYMAN BEG

Hânehâ-i Askerî – 9	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 4
---------------------	---------------------------------------

MAHALLE-İ HARAÇCI

Hânehâ-i Askerî – 16	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 6
----------------------	---------------------------------------

MAHALLE-İ TATAR HÂTUN

Hânehâ-i Askerî – 29	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 15
----------------------	--

MAHALLE-İ DİVRİ

Hânehâ-i Askerî – 13	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 5
----------------------	---------------------------------------

MAHALLE-İ KATO KONOZİ

	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân-ı Zımmiyân – 34 Bostanhâ – 6 Odahâ-i İlyas Beg Kızı Bâb – 15
--	--

MAHALLE-İ GEDİK AHMED PAŞA

Hânehâ-i Askerî – 28	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 10
----------------------	--

MAHALLE-İ EL-HAC İSÂ

Hânehâ-i Askerî – 13	Hânehâ-i Re'âyâ-yı Avârız-dâdegân – 7 Zımmiyân-ı Mahalle-i Hacı İsâ – 4
----------------------	--

MAHALLÂT-I ZİMMİYÂN-I NEFS-İ KASABA-İ VAROŞ-I SİROZ

MAHALLE-İ AYA PARASKEVİ HAVYARCI

Neferen – 26	
--------------	--

MAHALLE-İ AYA KİRYAKİ VE AYA DİMİTRA ... VE AKATA MAHİTO

Neferen – 48 Doğançı – 1 Reâyâ – 47	
-------------------------------------	--

MAHALLE-İ BOSTANCI VLAHERNA

Neferen - 25	
--------------	--

MAHALLE-İ YEŞİLLİKÇİ (?) KÜRKCÜ

Neferen – 43 Doğançı – 2 Reâyâ – 41	
-------------------------------------	--

MAHALLE-İ APOSTOLAKİ VLAS

Neferen – 26 Dul – 1 Reâyâ – 25

MAHALLE-İ LİKOSA ATANATO (?)

Neferen – 23 Doğancı – 1 Dul – 2 Reâyâ - 20

ÇİFTLİKHÂ-İ ETRÂF-I ŞEHR-İ SİROZ

Çiftlik-i Hasan Ağa Bostancı sâkin-i Siroz	Çift – 0,5
Çiftlik-i Seyyid Mehmed Efendi Kadı Mollazâde der-mahalle-i Kameniça sâkin-i Siroz	Çift – 1,5
Çiftlik-i Veli Efendi İmam-ı Mahalle-i Bâcdâr Hayreddin sâkin-i Siroz ‘an-vakf-ı Mustafa Paşa	Çift – 1 Ortakçıyân Neferen – 1
Çiftlik-i Hazînedâr Mehmed Ağa der mahalle-i Bâcdâr Hayreddin sâkin-i Siroz	Çift – 2 Ortakçıyân Neferen – 4 Hâne – 1 Sülüs – 1 Yekûn Hâne – 2
Çiftlik-i Halil Ağa Haraçcı sipâhî-i tekâüd sâkin-i Siroz	Çift – 1
Çiftlik-i Mehmed Ağa Sakalbazzâde sâkin-i mahalle-i Bâcdâr Hayreddin der- Siroz	Çift – 3
Çiftlik-i Hadîce Hâtun sâkin-i mahalle-i Bâcdâr Hayreddin der-kasaba-i Siroz	Çift – 1 Ortakçıyân Neferen – 1 Hâne Sülüs – 1 Yekûn Hâne Sülüs – 2
Çiftlik-i Seyyid Fâtıma bint-i Şeyh Mehmed sâkin-i Siroz	Çift – 1 Ortakçıyân Neferen – 2
Çiftlik-i Derviş Ağa der-mahalle-i Ahmed Paşa der-kasaba-i Siroz	Çift – 1

II

BOA.KK.MKF-2786, s. 14-18.
(MUFASSAL-İCMÂL)

MAHALLÂT-I NEFS-İ KASABA-İ SİROZ

MAHALLE-İ BEDREDDİN

Re’âyâ neferen – 22	Askerî – [20]
	Hatîb neferen – 3
	Kadı neferen – 1 Şeyh – 1
	Yeniçeri neferen – 3
	Müezzin neferen – 1
	Zâviye-Vakf neferen – 3
	Dul Hâtun neferen – 7
	Sipâhî-i timar neferen – 1

MAHALLE-İ DOĞAN BEG

Re’âyâ neferen – 7	Askerî – [10]
	İmam ve Şeyh neferen – 4
	Yeniçeri neferen – 2
	Vakf neferen – 1
	Dul neferen – 3

MAHALLE-İ EL-HAC ALİ

Re’âyâ neferen – 5	Askerî – [18]
	Müteferrika – 3
	Arabacı tob – 1
	Sâhib-i timâr – 2
	İmam neferen – 3
	Kadı neferen – 2
	Dul neferen – 4
	Vakf neferen – 3

MAHALLE-İ TANRIVERDİ

Re'âyâ neferen – 4	Askerî – [13]
	Zâim – 1
	Erbâb-ı Timâr – 2
	Yeniçeri – 2
	Araba-i Tob – 1
	Kadı neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 2
	Hatîb neferen – 1
	Sâdât neferen – 1
	Sipâhî neferen – 1
	Müezzin neferen – 1

MAHALLE-İ DEBBAĞ MURAD

Re'âyâ neferen – 3	Askerî – [14]
	Zâim neferen – 2
	Hatîb neferen – 3
	Şeyh neferen – 1
	Müderris neferen – 1
	Müezzin neferen – 1
	Kadı neferen – 1
	Silahdar neferen – 1
	Seyyid Hâtun neferen – 1
	Vakf neferen – 3

MAHALLE-İ KOYUN YUSUF

Re'âyâ neferen – 8	Askerî – [10]
Zimmiyân – 6	Yeniçeri neferen – 2
Müslümân – 2	İmam neferen – 1
	Vakf neferen – 2
	Dul Hâtun neferen – 7

MAHALLE-İ YENİCE

Re'âyâ neferen – 5	Askerî – [12]
	Timar - 1
	Yeniçeri – 1
	Cebeci – 1
	Sipâhî – 1
	İsmâil Ağa müselleme neferen – 1
	Yusuf neferen – 1
	Müezzin neferen – 2
	Dul Hâtun neferen – 2
	Vakf neferen – 2

MAHALLE-İ KIRIŞCI KURD

Re'âyâ neferen – 7	Askerî – [17]
	Sipâhî-i Timar – 2
	Yeniçeri – 1
	Humbaracı – 1
	Zâviyeî neferen – 1
	Mehmed veled-i İmam neferen – 1
	Voyvoda bâb – 3
	Müezzin neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 3
	Hasan Paşa bâb – 3
	Amel-mânde neferen – 1

MAHALLE-İ HEKİM DÂVUD

Re'âyâ neferen – 12	Askerî – [18]
	Araba-i Tob – 1
	Sipâhî-i Timâr – 2
	Yeniçeri – 3
	Müezzin neferen – 1
	İmam neferen – 2
	Hatîb neferen – 2
	Sâdât neferen – 1
	Vakf neferen – 2
	Zâviye neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 3

MAHALLE-İ ARAB HATİB

Re'âyâ neferen – 13	Askerî – [7]
	Araba-i Tob – 1
	Yeniçeri – 1
	Müezzin neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 2
	Vakf neferen – 2

MAHALLE-İ GÂZÎ EVRENOS

Re'âyâ neferen – 14	Askerî – [10]
	Araba-i Tob – 2
	Sipâh Müttekâid – 2
	Silahdar Müttekâid – 1
	Yeniçeri – 4
	Kadı neferen – 1
	Müezzin neferen – 1
	Bâkî veled-i Mustafa neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 1

MAHALLE-İ ESLİME HÂTUN

Re'âyâ neferen – 14	Askerî – [21]
	Zaîm – 1
	Sipâhî-i Timâr – 3
	Yeniçeri – 3
	Ulûfeciyan-ı Yemîn – 1
	Silahdar Müttekâid – 1
	İmam neferen – 1
	Müezzin neferen – 1
	Zâviye neferen – 1
	Vakf neferen – 4
	Sâdât neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 5

MAHALLE-İ SULTAN MURAD HAN CÂMÎ-İ ATİK

Re'âyâ neferen – 6	Askerî – [21]
	Kadı neferen – 2
	Zâviye neferen – 2
	Kayyum neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 2
	Vakf neferen – 1
	Hâtun neferen – 2

MAHALLE-İ HALİL PAŞA

Re'âyâ neferen – 5	Askerî – [10]
	Müteferrika – 1
	Sipâhî müttekâid – 1
	Sipâhî-i Timâr – 1

	Araba-i Tob – 1
	Yeniçeri – 2
	İmam neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 1
	Hâtun neferen – 1
	Vakf neferen – 1

MAHALLE-İ ÇAŞNIGİR İLYAS

Re'âyâ neferen – 7	Askerî – [15]
	Mîralay – 1
	Yeniçeri – 2
	Sipâhî-i Timâr – 1
	Hayreddin Paşazâde – 1
	Dul Hâtun neferen – 6
	Hâtun neferen – 2
	Vakf neferen – 1
	Sâdât neferen – 1

MAHALLE-İ HAZÎNEDAR

Re'âyâ neferen – 11	Askerî – [26]
	Sipah – 3
	Araba-i Tob – 1
	Gurebâ-i Yemîn – 1
	Yeniçeri – 3
	Sipâhî-i Timâr – 2
	Kethüdâ-i Cây-ı Sipâh der-sâbık - 1
	Piyâde neferen – 2
	Vakf neferen – 2
	Dul Hâtun neferen – 3
	Amel-mânde Hâtun neferen – 2
	İmam neferen – 2
	Şeyh neferen – 1
	Müezzin neferen – 1
	Sâdât neferen – 1
	Hâtun neferen – 1

MAHALLE-İ BÂCDÂR HAYREDDİN

Re'âyâ neferen – 14	Askerî – [21]
	Araba-i Tob – 4
	Sipâhî-i Timâr – 6
	Yeniçeri – 3
	Piyâde neferen – 4
	Sâdât neferen – 1
	Vakf neferen – 2
	Müezzin neferen – 1
	Dul Hatun neferen – 9

MAHALLE-İ İSMÂİL BEG

Re'âyâ neferen – 4	Askerî – [5]
	Vakf neferen – 3
	Şeyh neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 1

MAHALLE-İ KARA HAMZA

Re'âyâ neferen – 3	Askerî – [10]
	Kadı neferen – 1
	Şeyh neferen – 1
	İmam neferen – 2
	Yeniçeri neferen – 1
	Vakf neferen – 3
	Dul Hâtun neferen – 2

MAHALLE-İ MÛSÂ ÇELEBİ

Re'âyâ neferen – 7	Askerî – [14]
	Yeniçeri – 1
	Timâr – 2
	Araba-i Tob – 1
	Piyâde neferen – 1
	Zâviye neferen – 3
	Vakf neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 3
	Sâdât Hâtun neferen – 1
	İmam neferen – 1

MAHALLE-İ AŞAĞI KAMENİÇA

Zımmiyân Re'âyâ neferen – 21	
------------------------------	--

MAHALLE-İ ÂİŞE HÂTUN

Re'âyâ neferen – 11	Askerî – [34]
	Yeniçeri – 6
	Araba-i Tob – 1
	Silâhdâr – 1
	Sipâhî-i Timâr – 2
	İmam neferen – 1
	Müezzin neferen – 1
	Vakf neferen – 6
	Piyâde neferen – 10
	Dul Hâtun neferen – 6

MAHALLE-İ DARBHÂNE

Re'âyâ-yı Müslümânân neferen – 8	Askerî – [8]
Re'âyâ-yı Zımmiyân neferen - 8	Yeniçeri neferen – 1
	İmam neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 4
	Harâb neferen – 1
	Zâviye neferen – 1
Cemâ'at-i Yahûdiyan neferen – 9	
Odahâ-i Yahûdiyan	
Oda aded – 30	
Harâb – 16	
14	

MAHALLE-İ SÜLEYMAN BEG

Re'âyâ neferen – 4	Askerî – [9]
	İmam neferen – 1
	Kadı neferen – 2
	Müderris neferen – 1
	Sâdât neferen – 1
	Araba-i Tob neferen – 1
	Vakf neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 1
	Kethüdâ-i Serasker Paşa der-Mora neferen – 1

MAHALLE-İ HARAÇCI

Re'âyâ neferen – 6	Askerî – [16]
	Yeniçeri neferen – 2
	İmam neferen – 1
	Sâdât neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 6
	Vakf neferen – 2
	Müezzin neferen – 1
	Ağa-zâde neferen – 1
	Hâtun neferen – 2

MAHALLE-İ TATAR HÂTUN

Re'âyâ neferen – 15	Askerî – [29]
	Yeniçeri neferen – 4
	Çavuş neferen – 1
	Piyâde neferen – 4
	Harâb neferen – 2
	Dul Hâtun neferen – 9
	Vakf neferen – 3
	Zâviye neferen – 1
	Sâdât neferen – 2
	Hatîb neferen – 1
	Şeyh neferen – 1
	Müezzin neferen – 1

MAHALLE-İ DİVRİ

Re'âyâ neferen – 5	Askerî – [13]
	Yeniçeri neferen – 3
	İmam neferen – 1
	Müezzin neferen – 1
	Piyâde neferen – 5
	Dul Hâtun neferen – 3

MAHALLE-İ KATO KONOZİ

Zimmîyân Re'âyâ neferen – 28	
Bostanhâ aded – 6	
Odahâ bâb – 15	
Dul Zimmî neferen – 6	

MAHALLE-İ GEDİK AHMED PAŞA

Re'âyâ neferen – 10	Askerî – [28]
	Yeniçeri – 3
	Araba-i Tob – 3
	Ulûfeciyân-ı Yemîn – 1
	Sipâhî-i Timâr - 1
	İmam neferen – 1
	Müezzin neferen – 2
	Hatîb neferen – 2
	Dul Hâtun neferen - 10
	Harâb neferen – 1
	Sâdât Hatib neferen – 1
	Hâtun – 3

MAHALLE-İ EL-HAC İSÂ

Müslümânân Re'âyâ neferen – 4	Askerî – [13]
Zimmîyân Re'âyâ neferen - 4	Sipâhî-i Timâr neferen – 1
	Yeniçeri neferen – 1
	Piyâde neferen – 1
	İmam neferen – 1
	Vakf neferen – 2
	Müezzin neferen – 1
	Dul Hâtun neferen – 6

MAHALLÂT-I ZİMMİYÂN-I NEFS-İ KASABA-İ VAROŞ-I SİROZ

MAHALLE-İ AYA PARASKEVİ HAVYARCI

Zimmîyân Neferen – 26

MAHALLE-İ AYA KİRYAKİ VE AYA DİMİTRA VE AKATA MAHİTO

Suâl oluna

Doğancı Neferen – 1
Zimmîyân Neferen – 47

MAHALLE-İ BOSTANCI VLAHERNA
Suâl oluna

Zimmiyân Neferen – 25

MAHALLE-İ YEŞİLLİKÇİ (?) KÜRKCÜ

Doğancı Neferen – 2
Zimmiyân Neferen – 41

MAHALLE-İ APOSTOLAKİ VLAS

Zimmiyân Neferen – 26
[Dul] Neferen – 1

MAHALLE-İ LİKOSA ATANATO (?)

Doğancı Neferen – 1
Zimmiyân Neferen – 20
[Dul] Neferen – 2

ÇİFTLİKHÂ-İ ETRÂF-I ŞEHR-İ SİROZ

Çiftlik-i Hasan Ağa	Çift – 0,5
Çiftlik-i Seyyid Mehmed Efendi	Çift – 1,5
Çiftlik-i Veli Efendi İmam	Çift – 1 Ortakçı Zimmî Neferen – 1
Çiftlik-i Mehmed Ağa Hazînedâr	Çift – 2 Ortakçı Zimmiyân Neferen – 4
Çiftlik-i Halil Ağa sipâhî-i tekâüd	Çift – 1
Çiftlik-i Mehmed Ağa	Çift – 3
Çiftlik-i Hadice Hâtun	Çift – 1 Ortakçı Zimmiyân Neferen – 1
Çiftlik-i Seyyid Fâtıma	Çift – 1 Ortakçı Zimmiyân Neferen – 2
Çiftlik-i Derviş Ağa	Çift – 1

Yekûn Çiftlikât-ı Re'âyâ Çift – 7 Ortakçı Neferen – 5	Çiftlikât-ı Askerî Çift – 5 Ortakçıyân-ı Zimmiyân Neferen – 3
Yekûn Çift – 12 Ortakçı Neferen – 8	

III
BOA.KK.MKF-2786, S. 2-3.
(İCMÂL)

KAZÂ-İ SİROZ DER-LİVÂ-İ PAŞA TETİMME-İ HÂNEHÂ-İ AVÂRİZ-I KURÂ-İ MEZKÛRİN TÂBİ-İ KAZÂ-İ MEZBÛRE 'AN-TAHRÎR-İ CEDÎD-İ MEHMED EFENDİ SER-HALÎFE-İ MEVKUFÂT EL-VÂKİ FÎ-SENE 1109

NEFS-İ KASABA-İ SİROZ

Mahalle-i BEDREDDİN	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 22 Hâne – 5,5
Mahalle-i DOĞAN BEG	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 7 Hâne – 1,5 Rub' – 1
Mahalle-i EL-HAC ALİ	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 5 Hâne – 1 Rub' – 1
Mahalle-i TANRIVİRDİ	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 4 Hâne – 1
Mahalle-i DEBBAĞ MURAD	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 3 Hâne – 0,5 Rub' – 1
Mahalle-i KOYUN YUSUF	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 2 Hâne – Nısf – 0,5

	Re'âyâ-yı Zımmiyân Neferen – 6 Hâne – 2 Yekûn Hâne – 2,5
Mahalle-i YENİCE	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 5 Hâne – 1 Rub' – 1
Mahalle-i KİRİŞCİ KURD	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 7 Hâne – 1,5 Rub' – 1
Mahalle-i HEKİM DÂVUD	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 12 Hâne – 3
Mahalle-i ARAB HATÎB	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 13 Hâne – 3 Rub' – 1
Mahalle-i GÂZÎ EVRENOS	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 14 Hâne – 3,5
Mahalle-i ESLİME HÂTUN	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 14 Hâne – 3,5
Mahalle-i SULTAN MURAD HAN CÂMÎ'-İ ATÎK	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 6
Mahalle-i HALİL PAŞA	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 5 Hâne – 1 Rub' – 1
Mahalle-i ÇAŞNIGİR İLYAS	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 7 Hâne – 1,5 Rub' – 1
Mahalle-i HAZÎNEDÂR	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 11 Hâne – 2,5 Rub' – 1
Mahalle-i BÂCDÂR HAYREDDİN	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 14 Hâne – 3,5
Mahalle-i İSMÂİL BEG	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 4 Hâne – 1
Mahalle-i KARA HAMZA	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 3 Hâne – 0,5 Rub' – 1
Mahalle-i MÜSÂ ÇELEBİ	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 7 Hâne – 1,5 Rub' – 1
Mahalle-i AŞAĞI KAMENİÇA	Re'âyâ-yı Zımmiyân Neferen – 21 Hâne – 7
Mahalle-i ÂİŞE HÂTUN	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 11 Hâne – 2,5 Rub' – 1
Mahalle-i DARBHÂNE	Re'âyâ Neferen – 17 Zımmiyân – 7 Bağçeî – 1 Yahûdiyân – 9 Hâne – 5 Rub' – 2 Odahâ-i Yahûdiyân – 14 Hâne – 1
Mahalle-i SÜLEYMAN BEG	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 4 Hâne – 1
Mahalle-i HARAÇCI	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 6 Hâne – 1,5
Mahalle-i TATAR HÂTUN	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 15 Hâne – 3,5 Rub' – 1
Mahalle-i DİVRİ	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 5 Hâne – 1 Rub' – 1
Mahalle-i KATO KONOZİ	Re'âyâ-yı Zımmiyân Neferen – 28 Hâne – 9 Rub' – 1 Bostanhâ – 6 Hâne – 2 Odahâ Bâb – 15 Hâne – 1
Mahalle-i GEDİK AHMED PAŞA	Müslümânân Re'âyâ Neferen – 10 Hâne – 2,5
Mahalle-i EL-HAC İSÂ	Re'âyâ-yı Müslümânân Neferen – 7 Hâne – 1,5 Rub' – 1 Re'âyâ-yı Zımmiyân Neferen – 4

	Hâne – 1 Sülüs – 1 Yekûn Hâne – 2,5 Sülüs – 1 Rub' – 1
--	---

YEKÛN

Re'âyâ-yı Müslümânân Neferen – 217 Hâne – 54 Rub' – 1	Re'âyâ-yı Zımmiyân Neferen – 76 Hâne – 25 Sülüs – 1 Bostan – 6 Hâne – 2 Odahâ – 29 Hâne – 2
Yekûn Hâne – 83 Rub' – 1 Sülüs – 1	

MAHALLÂT-I ZİMMİYÂN-I NEFS-İ KASABA-İ VAROŞ-I SİROZ

Mahalle-i AYA PARASKEVİ HAVYARCI	Zımmiyân Neferen – 26 Hâne – 8 Sülüs – 2
Mahalle-i AYA KİRYAKİ ve AYA DİMİTRA ve AKATA MAHİTO	Zımmiyân Neferen – 47 Hâne – 15 Sülüs – 2 Doğancı Neferen – 1
Mahalle-i BOSTANCI VLAHERNA	Zımmiyân Neferen – 25 Hâne – 8 Sülüs – 1
Mahalle-i YEŞİLLİKİ (?) KÜRKCÜ	Zımmiyân Neferen – 41 Hâne – 13 Sülüs – 2
Mahalle-i APOSTOLAKİ VLAS	Zımmiyân Neferen – 25 Hâne – 8 Sülüs – 1
Mahalle-i LİKOSA ATANATO (?)	Zımmiyân Neferen – 20 Hâne – 6 Sülüs – 2

YEKÛN ZİMMİYÂN

Neferen – 184 Hâne – 61 Sülüs – 1

ÇİFTLİKHÂ-İ ETRÂF-I ŞEHR-İ SİROZ

Çiftlik-i Hasan Ağa Bostancı sâkin-i Siroz	Çift – 0,5 Hâne – Sülüs – 0,5
Çiftlik-i Seyyid Mehmed Efendi Kadı Mollazâde der-mahalle-i Kamenîça sâkin-i Siroz	Çift – 1,5 Hâne – Sülüs – 1,5
Çiftlik-i Veli Efendi İmam-ı Mahalle-i Bâcdâr Hayreddin sâkin-i Siroz	Çift – 1 Hâne – Sülüs – 1 Ortakçı Zımmî Neferen – 1 Hâne – Sülüs – 1 Yekûn Hâne Sülüs – 2
Çiftlik-i Mehmed Ağa Hazînedâr der mahalle-i Bâcdâr Hayreddin sâkin-i Siroz	Çift – 2 Hâne Sülüs – 2 Ortakçı Zımmiyân Neferen – 4 Hâne – 1 Sülüs – 1 Yekûn Hâne – 2
Çiftlik-i Haraççı Halil Ağa sipâhî-i tekâüd sâkin-i Siroz	Çift – 1 Hâne Sülüs – 1
Çiftlik-i Mehmed Ağa Sakalbazzâde sâkin-i mahalle-i Bâcdâr Hayreddin der- Siroz	Çift – 3 Hâne – 1
Çiftlik-i Hadîce Hâtun sâkin-i mahalle-i Bâcdâr Hayreddin der-kasaba-i Siroz	Ortakçı Zımmiyân Neferen – 1 Hâne Sülüs – 1 Yekûn Hâne Sülüs – 2
Çiftlik-i Seyyid Fâtıma bint-i Şeyh Mehmed sâkin-i Siroz	Ortakçı Zımmiyân Neferen – 2 Hâne Sülüs – 2 Yekûn Hâne – 1
Çiftlik-i Derviş Ağa der-mahalle-i Ahmed Paşa der-kasaba-i Siroz	Çift – 1 Hâne Sülüs – 1

Yekûn Çiftlikât Çift – 12 Hâne – 4	Ortakçıyân-ı Zımmiyân Neferen – 8 Hâne – 2 Sülüs – 2
Yekûn Hâne – 6 Sülüs – 2	

IV
BOA.KK.MKF-2787, s. 4-5. (MUFASSAL)

The image shows a handwritten manuscript page with two columns of text in Ottoman Turkish script. The text is organized into sections by horizontal lines. The right column contains the main entries, while the left column contains various annotations, marginal notes, and some smaller text blocks. The script is dense and characteristic of the 17th century. The page is numbered '71' at the bottom center.

The image displays a handwritten musical manuscript, likely a score for a vocal or instrumental piece. It is organized into two vertical columns of staves. Each staff contains musical notation, including notes, rests, and bar lines, with handwritten lyrics in Turkish script positioned below the notes. The notation is dense and appears to be a traditional form of musical notation. The paper shows signs of age, with some staining and a slightly yellowed tone. The overall layout is clean and professional, typical of a composer's working draft or a published score.

VI
BOA.KK.MKF-2786, S. 2-3. (İCMÂL)

